

Ερμηνεία της εικόνας της Κοίμησης της Θεοτόκου

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Κοίμηση της Θεοτόκου

Η αγία εικόνα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου είναι πολυπρόσωπη. Δύο όμως πρόσωπα ξεχωρίζουν στην όλη παράσταση: Ο Χριστός και η Παναγία. Ο Χριστός μας με το ηγεμονικό Του παράστημα που κρατεί την ψυχή της Παναγίας Μητέρας Του, βρέφος φασκιωμένο, και το λιπόσαρκο σκήνωμα της Παναγίας.

«Στην εικόνα δεσπόζει το νεκρικό κρεβάτι, στολισμένο με πλούσια ποδέα, όπου αναπαύεται η Παναγία με τα χέρια σταυρωμένα. Μπροστά στερεωμένο σε ένα απλό κηροπήγιο καίει ένα χοντρό κερί. Πίσω από το νεκρικό κρεβάτι και στη μέση ακριβώς στέκει ο Χριστός με το σώμα σε περίεργη στροφή προς τα δεξιά, προς την κεφαλή της Μητέρας Του. Στα χέρια Του απλωμένα στην ίδια κατεύθυνση, κρατεί την ψυχή της, που έχει τη μορφή φασκιωμένου μωρού με τα χέρια σταυρωμένα. Τον τριγυρίζει δόξα. Μέσα σ' αυτή είναι ζωγραφισμένοι στην κορυφή ένα εξαπτέρυγο και σε μονοχρωμία τέσσερεις άγγελοι που πλαισιώνουν το Χριστό με χειρονομίες και έκφραση λύπης στα πρόσωπά τους... Πάνω ακριβώς από το Χριστό στην κορυφή του τόξου της εικόνας έχουν ανοίξει οι πύλες του ουρανού και φαίνονται δύο άγγελοι, πάλι σε μονοχρωμία, να σκύβουν με σκεπασμένα χέρια για να πάρουν με τη σειρά τους την ψυχή της. Στην κεφαλή και στα πόδια του νεκρικού κρεβατιού είναι μαζεμένοι οι δώδεκα απόστολοι με εκφράσεις, στάσεις

και χειρονομίες που δείχνουν βαθειά λύπη. Ο Πέτρος θυμιατίζει στην κεφαλή της Παναγίας, ο δε Απόστολος Παύλος και ο Θεολόγος Ιωάννης σκύβουν στα πόδια της και την ασπάζονται. Πιο πίσω είναι τρεις ιεράρχες με ανοιχτά βιβλία και στα αριστερά, στο βάθος, θρηνούν τρεις γυναίκες. Τη σύνθεση κλείνουν στο βάθος, πίσω από τις ομάδες των μαθητών, δύο συμβατικά αρχαιόπρεπα κτήρια. Ανάμεσα σ' αυτά διαβάζεται η επιγραφή Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ Θ(ΕΟ)ΤΟΚΟΥ» (Α. Καρακατσάνη). Οι τέσσερεις (εικονίζονται οι τρεις) Ιεράρχες που παραβρέθηκαν στην Κοίμηση, ήταν: ο Ιάκωβος ο Αδελφόθεος, ο Ιερόθεος, ο Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης και ο Τιμόθεος. Ο Ιερόθεος δεν εικονίζεται.

Σε κάποιες εικόνες βλέπουμε στη δεξιά άκρη του σπιτιού τον Ιωάννη το Δαμασκηνό που βαστά χαρτί (πάπυρο) με τα εξής λόγια: «Άξιως ως ἔμψυχόν σε οὐρανὸν ὑπεδέξαντο οὐράνια Πάναγνε θεία σκηνώματα καὶ παρέστηκας...» Και στα αριστερά τον άγιο Κοσμά τον ποιητή κρατώντας άλλο χαρτί που λέει: «Γυναίκα σε θνητήν, ἄλλ' ὑπερφυῶς καὶ μητέρα Θεοῦ εἰδότες, πανάμωμε...»

Σ' όλα τα πρόσωπα διακρίνεται η θλίψη, ανάμικτη όμως με τη γλυκιά ελπίδα. Είναι η «χαρμολύπη», το «χαροποιὸν πένθος», γνώρισμα των πιστῶν που ζουν με την προσμονή της ανάστασης. Τούτο βλέπουμε και στα τροπάρια της εορτής, που άλλοτε τονίζουν τον τρόπο και το δέος των Αποστόλων, τους οποίους παρουσιάζουν να δακρύζουν και άλλοτε τονίζουν τη χαρά τους, που την εκδηλώνουν με ψαλμούς και ύμνους. Παραθέτουμε δύο αποσπάσματα «Ὅτε ἡ μετάστασις τοῦ ἀχράντου σου σκήνους ἠὔτρεπίζετο, τότε οἱ Ἄποστολοι περικυκλοῦντες τὴν κλίνην τρόμω ἐώρων σε» (Στιχηρό ιδιόμελο ὄρθρου). «...Καὶ τὸ ζωαρχικὸν καὶ θεοδόχον σου σῶμα κηδεύσαντες ἔχαιρον, πανύμνητε» (Δοξαστικό αποστίχων Εσπερινού).

Σε μερικές εικόνες εικονίζονται στον ουρανό σύννεφα, που μετέφεραν τους αποστόλους στην Ιερουσαλήμ. Σε πολλές εικόνες της Κοίμησης ζωγραφίζεται και το επεισόδιο του αγγέλου και κόβει με το ξίφος του τα χέρια του Ιεφονία. (Πρόκειται για εκείνο τον Εβραίο που αποπειράθηκε να ρίξει στο έδαφος το λείψανο της Θεοτόκου).

Πηγή: Νεκτάριος Μαμαλοῦγκος www.nektarios.gr